

Herfst/Winter
2020

Kleeftkruid



*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid.*

Contactblad IVN Raalte



Inhoudsopgave

Colofon	3
Voorwoord	4
Van de redactie.....	5
2020- een normaal steenuilenjaar	6
Eindelijk is het zover:	7
Over wilde bijen en honingbijen	9
Visarend	12
In memoriam - Arnold van der Staak.....	13
In memoriam - Jan Clemens	14
Overleeft de wilde eend...???	15
Verslag van Werkgroep Gierzwaluwen 2020.....	17
“Onze” steenuilen	19
Heel de wereld voor Biodiversiteit!	21
Vacature Werkgroep Steenuilen	24
De geur van hooi	25
Met een doodgraver op schoot in het OV	26
Eén IVN	27
Thrillers.....	28
Apps om te determineren?	32
Bestuur en coördinatoren	35
Programma van IVN Raalte	36

foto: Yvonne Wichers Schreur



Colofon

Kleefkruid

Kleefkruid is het contactblad voor leden en donateurs van IVN Raalte, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid.

Kleefkruid verschijnt 3 maal per jaar. Dit jaar slechts 2x, omdat vanwege corona veel activiteiten geen door-gang konden vinden.

Redactie:

Reni Sterkman
Marie-José van Beurden
Westdorplan 16
8101 BE Raalte. tel. 353751
kleefkruid@outlook.com

Contacten adverteerders:

ivnraalte@gmail.com

Lay-out:

Jos Harink
De Spinde 37
8102 LA Raalte. tel. 362944
j.harink@gmail.com

Contributie

Leden: € 17,50; jonger dan 18 jaar of tweede lid binnen een gezin: € 7,--.
Contributie jeugdleden: € 7,--.
Donateurs: € 10,--.

Machtiging:

Het bestuur vraagt leden die IVN nog geen machtiging hebben gegeven voor het automatisch overmaken van de contributie, contact op te nemen met het secretariaat.
Bankrek: NL06 RABO 035 45 71 710

De meest actuele informatie staat op onze website:

www.ivn.nl/afdeling/ivn-raalte

Wil je Kleefkruid voortaan graag digitaal ontvangen?

Mail dan naar:
ivnraalte@gmail.com

Onder vermelding van:
naam, adres en mailadres.

Dan kunnen de gegevens genoteerd worden in de ledenadministratie.

**Kopij voor
volgende kleefkruid**

**inleveren
vóór 1-3-2021
bij M.J. van Beurden
kleefkruid@outlook.com**



Het bijzondere jaar 2020.

Alhoewel het voor de hand ligt om met de impact van corona te beginnen, wil ik toch allereerst even stil staan bij het overlijden van Arnold van der Staak en Jan Clemens. Elders in de nummer wijd ik een memoriam aan hen.

Maar dan nu de corona. Het virus greep ook hier om zich heen. Enkele leden zijn ziek geweest, maar zijn nu weer hersteld.

De werkgroepen hebben zo goed en kwaad als het kon hun werkzaamheden getracht uit te voeren. Wel met veel minder onderling contact. Ook gesprekken met bijvoorbeeld nestkasteigenaren stonden op een laag pitje.

Excursies en lezingen moesten afgezegd worden. Ook de zangvogelcursus waar ik me zo op verheugd had.

Maar de natuur trekt zich niets aan van de invloed van covid-19 op de mens. Integendeel. Waarschijnlijk komen komende jaren positieve kanten van de lockdown op diverse organismen naar boven.

En er daalde ook een rust neer. Rust die mij de gelegenheid en tijd gaf nog meer te lezen. Dat bracht mij op het idee om voortaan aan ons blad een nieuwe rubriek toe te voegen: het schrijven van een boekrecensie. Ik heb zelf de vrijheid genomen om daarmee te starten.

Veel leesplezier.

Jan Hendriks

Niemand van ons zal eraan twifelen, dat de natuur prachtig is. Tegelijkertijd weten we, dat er ook schaduwkanten zijn. Een aardbeving of tsunami, hevige regenbuien en stormen, kunnen heel wat menselijk leed veroorzaken. En wat te denken van het coronavirus? Kunnen we dat ook onder de noemer “natuurverschijnsel” plaatsen? We maken dankbaar gebruik, van alles wat de natuur ons te bieden heeft, maar doen dit niet altijd op de beste manier. Daardoor ontdekken we steeds vaker, dat menselijk ingrijpen in de natuur niet altijd goed uitpakt en vaak desastreuze gevolgen kan hebben.

Gelukkig leven we in een tijd, waarin we ons realiseren dat het anders moet en wordt flink ingezet op behoud van de natuur en natuurherstel. Zo ook in onze eigen omgeving.

In dit “Kleefkruid” kunnen jullie over 2 projecten hieromtrent meer lezen: De zandafgraving van het Hoge Broek in Raalte, (met mooie foto's van Jan Hendriks) en hoe een grote groep vrijwilligers aan biodiversiteit gaat werken in Broekland en omgeving. En wat te denken van het werk, dat onze eigen IVN-ers verzetten in het belang van natuurbehoud? Welk getal zouden we zien, als we alle uren van een jaar vrijwilligerswerk eens bij elkaar zouden tellen?

Bovendien weten veel coördinatoren, werkgroepleden of andere IVN-ers de tijd te vinden, om een mooi verslag over hun werkzaamheden, of over iets moois dat ze in de natuur zijn tegengekomen of hebben meegemaakt, naar “Kleefkruid” te sturen. Meestal vergezeld van prachtige, zelfgemaakte foto's. Zoals die van onze “padd'nstoel'nkjerl, André. De foto van het ijshaar doet mij altijd denken aan de snor van Sinterklaas. Ook de foto's van Pascal Hendriks verfraaien ons blad regelmatig. En wat te denken van de unieke beelden van de steenuiltjes van Ineke en Gerard en de visarend, die door Karin werd gespot?

Zo is “Kleefkruid” een mooi blad dóór en vóór iedereen, blijven we op de hoogte van elkaars werk en kan iedereen ervan meegenieten.



Doordat sinds maart veel activiteiten niet door konden gaan, vanwege coronamaatregelen, werd de zomereditie vervangen door een nieuwsbrief. Maar we zijn blij, dat er nu weer een mooi “Kleefkruid” kon worden samengesteld. Blijf alert op mooie en leuke dingen in de natuur, hou de camera bij de hand en blijf het delen met anderen via “Kleefkruid”! Allemaal bedankt voor jullie mooie inzendingen en veel leesplezier!

Marie-José van Beurden

2020- een normaal steenuilenjaar

in een abnormaal jaar ?

Dit voorjaar moesten wij een beslissing nemen. Wel of geen kastcontroles uitvoeren. Na intern overleg besloten wij het volgende:

- Uitsluitend kasten controleren die in 2019 bezet waren en gemakkelijk bereikbaar.
 - De erf bewoners vooraf informeren en toestemming vragen.
 - Geen contact aan de deur, niet bij elkaar in de auto en ons aan alle regeltjes houden.
 - Beperking van het aantal controlebezoeken.
 - Buurtverenigingen hebben niet of ook beperkt gecontroleerd.
- Ondanks de beperkingen hebben wij toch nog de onderstaande gegevens bij elkaar gesprokkeld:

Aantal locaties 2020 (deels eigen kasten)	93	
Hiervan (gedeeltelijk) gecontroleerd	47	(50,5%)
Bezette kasten voor zover gecontroleerd	33	
Onbezette kasten	14	
Gemiddelde eileg (gecontroleerde kasten)	4,16	
Zeker gebroed (maar geen controle)	6	
Waarschijnlijk gebroed (maar niet in kast)	2	
Geringde jongen	109	
Geringde adulten vrouwtjes	4	
Geringde adulten mannetjes	1	



Qua resultaten lijkt 2020 voor ons een vrij normaal jaar. De kasten zijn in augustus/september weer schoongemaakt en voorzien van een verse laag beukensnippers. En begin september hebben wij als werkgroep weer een aangepast “werkoverleg” gehad in de tuin van ondergetekende. Daarbij was ook Henry Hulsebos uit Heino als nieuw lid van onze werkgroep aanwezig. Wij zijn nu nog op zoek naar iemand uit de regio Luttenberg om ons

team verder te versterken en de taken beter te kunnen verdelen.

Namens de werkgroep steenuilen
Gerard Alferink

Eindelijk is het zover:

de zandafgraving van het Hoge Broek is een feit!

Slechts twee weken in september zijn ze er mee bezig geweest. Maar de aanloop duurde vijf jaar.....



In 2015 werd de werkgroep Wilde Planten en Kruiden door vertegenwoordigers van de leden van Natuur Monumenten benaderd met de vraag, of IVN een steentje kon bijdragen aan het verwerken van een weiland, gelegen midden in het Hoge Broek.

Hier heeft NM al 27 ha in eigendom; verworven tijdens de laatste ruilverkaveling.

Van 6 ha werd 10 jaar geleden de verrijkte bovenlaag afgegraven en daar ontwikkelde zich alras de gewenste nieuwe natuur. Maar dit ene weiland bleef een storende factor in het geheel. Vijf jaar geleden werd het duidelijk, dat dit weiland te koop kwam. NM kocht het aan op aandringen van leden van NM en onze werkgroep. De provincie sprong ook bij.

Maar omdat hier ook de verrijkte bovenlaag afgegraven moest worden, ontbrak er nog steeds € 16.000,-- De werkgroep beloofde haar best te doen, om dit bedrag op tafel te krijgen. En onder de actietitel: "Breng de parnassia terug in Salland", slaagde de werkgroep daarin wonderwel.



Dus het afgraven kon beginnen.....Maar ambtelijke molens malen langzaam. En er kwamen nieuwe regels en wetten. Vervolgens de stikstofaffaire, gevolgd door de Pfas perikelen.....



Maar nu is de bovenlaag afgegraven. Een arme grondlaag rest. Goed voor de ontwikkeling naar een blauwgrasland. De wortels van de planten bereiken nu ook het kwelwater, rijk aan ijzer en kalk. Al met al gunstige voorwaarden voor de natuur die hier moet komen: planten en andere organismen die hier van oudsher voorkwamen.

Helaas heeft George Soetens, een van de kartrekkers in dit project, dit resultaat niet meer mee mogen maken.

Jan Hendriks

Biologische
boerderij
winkel



Overesch
ecologische landbouw

Hondemolsweg 40
8101 NJ Raalte
0572 39 16 74
info@overesch.nl
www.overesch.nl

Over wilde bijen en honingbijen

Wat zijn wilde bijen?

Er bestaan in Nederland 350 soorten wilde bijen (=inclusief hommels). Ze zijn anders dan honingbijen; echt andere soorten, die allemaal een verschillend uiterlijk hebben en een verschillende levenswijze. Elke bijensoort leeft in een eigen biotoop, dwz een plaats, die aan alle voorwaarden voldoet, waar deze bijensoort behoefte aan heeft.



Voor wilde bijen zijn bijv. belangrijke eigenschappen van een biotoop:

- Het aantal bloeiende planten
- Soorten bloeiende planten
- Geschikte nestplekken
- (micro-)klimaat

Voor veel insecten gaat de kwaliteit van de geschikte biotopen zodanig achteruit, dat veel insecten verdwijnen of in aantal sterk achteruitgaan. Bij dagvlinders is dat al lang het geval, bij wilde bijen dus ook. Alleen zijn wilde bijen minder bekend dan dagvlinders. Veel informatie staat op de site:

www.wildebijen.nl/

www.bestuivers.nl/

www.bestuivers.nl/bedreiging/concurrentie-honingbij

Verschil tussen honingbijen en wilde bijen

Honingbijen zijn ook bijen, maar hierbij gaat het om één soort. Weliswaar zijn er verschillende rassen gekweekt, maar in grote lijnen gaat het in Nederland om één soort. Toen de bloemenrijkdom van graslanden, waterkanten en oeverhoekjes verdween, hielden de imkers er grotendeels mee op, omdat het bijenhouden niets meer opbracht. Opvolging was er daarom evenmin. Dit kwam zó in het nieuws: de honingbijen zouden uitsterven als dit zou gebeuren en dan zou de mensheid binnen een paar jaar ook uitsterven! Dat zou Einstein gezegd hebben. Maar of Ein-

stein dat gezegd heeft..... of dat hij daarmee gelijk had.....en of hij daarmee alleen honingbijen bedoelde, weet niemand zeker.



In ieder geval zijn honingbijen niet de enige bestuivers. **Er zijn dus alleen in Nederland al 350 soorten wilde bijen (=incl. hommels) en verder bestuiven ook vlinders, ke-**

vers, vliegen enz. bloemen. En in andere landen bovendien vleermuizen en vogels. Het waren niet de honingbijen die uitstierven, maar de imkers. Daarop werd opeens begonnen met imkercursussen, die onverwacht een hype werden.

Hoe honingbijen overleven

Honingbijen worden, in tegenstelling tot de wilde bijen, door mensen gehouden in getimmerde kasten. De imkers houden de bijen voor de honing. Ze kunnen in ons land niet zelfstandig bestaan. Ze worden in tijden van tekort aan bloemen bijgevoerd met suiker. Dat gebeurt al in juni, omdat er volgens de imkers dan al geen bloemen meer zijn. Ook vóór de winter wordt bijgevoerd. De imkers halen de honing uit de kast en deze wordt vervangen door suiker. Kunstmatig worden nieuwe kasten gevuld met honingbijen en hun koningin.



Ook honingbijen bestuiven. Dit is altijd het argument waarom imkers vinden dat ze bijen moeten houden. In werkelijkheid onttrekken ze in de meeste gebieden in ons land vooral nectar en stuifmeel aan bestuivers die van nature voorkomen. Ook aan plantensoorten, die helemaal niet op honingbijen zijn aangewezen voor de bestuiving, zoals struikheide of wilg. Professionele fruitbedrijven hadden vroeger vaak zelf honingbijen. Voor een bedrijf van 15 ha waren 2 of 3 kasten voldoende. Nu hebben nieuwe imkers téveel kasten staan, in een gebied waar geen bestuiving noodzakelijk is, bijv. bij mais, aardappels, gras of suikerbieten. Een paar fruitbomen kunnen hommels en metselbijen voldoende bestuiven.

Reden van achteruitgang van wilde bijen

Op de site van wilde bijen is niet moeilijk te vinden, hoeveel de wilde bijen zijn achteruitgegaan of geheel verdwenen.

De reden hiervoor is bijv. het verdwijnen van bloemrijke graslanden. Wie in het buitengebied om zich heen kijkt, ziet niet anders dan graslanden waar alle bloemplanten weggespoten zijn; of maisakkers, aardappelakkers, suikerbieten zonder een enkele bloem erin.

Bovendien worden de graslanden regelmatig geploegd en is de grondwaterstand verlaagd; alles zorgde dat de bloemrijke graslanden verdwenen. Een enkel bermpje met wat bloemen kan daar niet tegenop.

Er hoeft maar een kleinigheid in een biotoop te veranderen, of een wilde bij, vogel of vlinder is verdwenen.

Insecten hebben een gedaanteverwisseling. Bijen bijv. beginnen als eitje. Daarvoor moet een geschikte nestplaats zijn. De larve, die daar uitkomt, moet gevoed

worden met nectar en stuifmeel. Daarvoor moeten voldoende bloemen zijn. En de volwassen bij moet een partner kunnen vinden, daarvoor moeten voldoende exemplaren aanwezig zijn. De aantallen van een soort worden bepaald door de aan- of afwezigheid van voedsel.

In een kast honingbijen zitten tussen 20.000 en 60.000 honingbijen. In mijn omgeving staan een stuk of 20 bijenkasten. Dat zijn dus tussen 400.000 en 1.200.000 honingbijen. Honger hoeven ze niet te hebben, want dan worden ze bijgevoerd. Het hoeft niemand te verbazen dat een dergelijk aantal honingbijen concurrerend werkt op wilde bijen. Dergelijke aantallen, daar kan geen wilde bij tegenop. Een larve van een wilde bij gebruikt 90 mg stuifmeel om volwassen te worden. Door één kast met honingbijen wordt 10 kg stuifmeel per jaar opgehaald. Dat is dus voldoende stuifmeel voor 110.000 larven van wilde bijen. En die lopen dat stuifmeel dus mis. En de nectar ook. En er zijn al te weinig bloemen om voldoende nectar en stuifmeel te produceren.



Volgens imkers komen de honingbijen niet op de bloemen in mijn tuin, want ze vliegen alleen op grote hoeveelheden bloeiende planten. In werkelijkheid zitten al mijn planten, zo lang als ze bloeien vol met uitsluitend honingbijen, vanaf de sneeuwkllokjes tot en met de klimop, die als laatste bloeit.

Het is een vreemd idee, dat imkers denken dat ze de biodiversiteit helpen, door honingbijen te nemen. Het tegendeel is het geval. Als iemand op zijn land de patrijzen wil bevorderen, helpt het evenmin als een ander daar een paar legbatterijen kippen loslaat.

In natuurgebieden wordt het aantal honingbijen al aan banden gelegd, om de zeldzame soorten wilde bijen te beschermen. Maar de imkers zetten de bijenkasten gewoon vlak naast het natuurgebied en zijn trots op de hoeveelheden honing die ze uit het gebied weten weg te halen van de wilde bijen en andere bestuivers.

Ze lobbyen bovendien bij allerlei organisaties om vreemde plantenmengsels in te mogen zaaien, nadat de bestaande planten zijn omgeploegd. Dit gebeurt zonder enige kennis van eventuele bijzondere planten, die er al voorkwamen.

Het tij keren

Neem dus geen honingbijen, doe de kasten die je hebt aan de kant en ga naar de wilde bijen kijken. Maak een leuk bijenhotel en zorg dat het op een goede plek staat en richt een paar leuke, onbegroeide plekken in je tuin in, waar wilde bijen hun nesten kunnen maken. En probeer zoveel mogelijk het hele seizoen bloeiende planten te hebben. Dan help je de wilde bijen, die dat meer nodig hebben dan de honingbijen.

Of willen de imkers echt dat ze de wilde bestuivers schaden met hun honingbijen? Ik maak me hierover ernstig zorgen. En samen met mij vele anderen.

Leonieke Kruit

Visarend



Op een mooie dag in september ging ik 's morgens vroeg richting de IJssel om de visarend te spotten. Ik zat nog geen 10 minuten in de vogelkijkhut en daar was hij! Wat een geluk! Meer als een uur heb ik genoten van deze prachtige vogel. Af en toe vloog hij weg om een visje te scoren, die hij dan vervolgens op deze paal verorberde.

Vloog hij naar rechts dan ging hij een visje halen, vloog hij naar links dan kwam hij voorlopig niet terug; volgens een vogelaar die ook in de hut zat.

En inderdaad na een uurtje vloog hij naar links en was de vogel gevlogen!

Karin In 't Veld

in memoriam

Arnold van der Staak

Op 28 juli is Arnold op 68jarige leeftijd overleden.

We wisten dat hij al geruime tijd ziek was, maar zijn dood kwam voor mij toch vrij onverwachts.

Enkele jaren geleden kwam hij vanuit Almelo in Raalte wonen en werd direct lid van IVN Raalte. Hij heeft zich tot het laatst toe ingezet voor de natuur. Niet alleen de vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen hadden zijn interesse. Maar ook zocht hij naar methoden om de invasieve exoten te bestrijden. Hij diende nog een plan in om de basiskwaliteit van de natuur in Raalte te verankeren in de omgevingsvisie. Dankzij zijn achtergrond had hij een gedegen kennis van wet- en regelgeving.

Die wist hij te allen tijde goed te benutten. Hij zat ook namens IVN in de Groene Agenda. Daar wist hij eenieder warm te krijgen voor zijn ideeën. Zo wist hij nog te bewerkstelligen, dat er 2500 euro beschikbaar kan komen voor een vleermuizen project.

Nu Arnold het niet meer kan, is het maar de vraag of dit project dit jaar nog uitgevoerd kan worden. Nu hij er niet meer is blijkt pas de leegte die hij achterlaat. Een leegte die niet snel meer is op te vullen.

Jan Hendriks



Vrijdag 30 oktober is Jan overleden.

Vol goede moed begon Jan aan het penningmeesterschap in 2016. Hij wou gaarne zijn steentje bijdragen aan een goede zaak.

Helaas liet zijn gezondheid hem al spoedig in de steek. Hierdoor kon hij zijn ambities niet waarmaken. In 2018 besloot hij het penningmeesterschap op te zeggen.

Hoewel hij lichamelijk gehinderd werd om volop met IVN activiteiten mee te draaien, droeg hij toch op zijn manier het nodige bij. Hij was graag aanwezig op de ledendagen.

Wij herinneren hem daar als een verwoed en kundig houtvuur-stoker. Op de laatste ledendag hebben we hem al moeten missen.

Hij blijft in onze herinnering als een zeer aimabele man.

Wij wensen zijn vrouw Anje alle goeds en kracht toe.

Jan Hendriks

Overleeft de wilde eend...???

.....AANPASSEN..... of.....VERDWIJNEN..... ?

Volgens SOVON gaat het slechter met de wilde eend; vooral wat betreft de jongen. De productie, en daarvan de overblijvers, is met 30% teruggelopen ten opzichte van het begin van deze eeuw. Het lijkt erop dat we sneller de natuur kunnen afbreken dan dat de wilde eend zich kan aanpassen .

Toch kun je stellen dat de wilde eend zich aan het huidige boerenleven heeft aangepast.



Neem als voorbeeld bij mij in de buurt: Hier zie je wilde eenden op maiskuilvoer foerageren.

En wat dacht je van dit wilde eendenpaartje op de foto hiernaast ?

Het heeft bij mijn buurman vorig jaar en dit jaar een vijftal pul-

len uitgebroed, bovenop het zeil van een aalt silo met duizenden liters aalt, waar slechts enkele sprietjes riet op groeit.

Ook wordt er al op sommige plaatsen gebroed in knotwilgen en in manden, in riet langs de sloot en op vele andere, niet voor de hand liggende plaatsen. Ze lijken dus toch wel flexibel.

De wilde eend is een zeer waakzame vogel met een verbluffende techniek: Hij kan zijn ene helft van de hersenen laten slapen, terwijl hij met de andere kant waakt . Ook hebben eenden de eigenaardige gewoonte om ineens, dus bijna tegelijk, alle slagpennen te verliezen, waardoor ze tijdelijk niet kunnen vliegen.

Onder de wilde eenden heb je trekvogels en standvogels. Trekvogels zijn bv. de noordelijke vogels, die hier alleen overwinteren en daarna weer teruggaan naar hun broedterreinen. Standvogels zijn vogels die hier broeden, ruien en overwinteren .

Het ingrijpen door de mens in de natuur brengt vaak een verstoring van het evenwicht met zich mee. De mens veroorzaakt een teruggang van vogelpopulaties door

vogels of hun eieren te verstoren, of indirect door hun milieu te veranderen of geheel te verwoesten. In het laatste geval hangt er veel vanaf, of de soort in kwestie in staat is zich aan de veranderde omstandigheden aan te passen, of dat de aantallen dan zodanig afnemen, dat de soort langzaam uitsterft. Want het aantal jongen dat overleeft weegt niet op tegen het sterftcijfer; ook al passen de jonge wilde eenden zich direct aan een nieuwe situatie aan. Een mooi voorbeeld hiervan is het volgende: Wanneer ze uit het ei komen en hun ouders zijn er niet tussen het tiende en het vijftiende uur na hun geboorte, nemen ze diegene die dan bij hun is aan als ouder en volgen hem /haar overal naar toe, ongeacht wie of waarheen. Als dat geen aanpassingsvermogen is, dan weet ik het ook niet meer. Andere oorzaken van de teruggang van de wilde eend zijn:

- gebrek aan de nodige insecten
- biotoop veranderingen, zoals wegen door hun leefgebieden
- versnippering van gebieden
- ongunstige weersomstandigheden en
- lage waterstand door te veel afvoer van water.

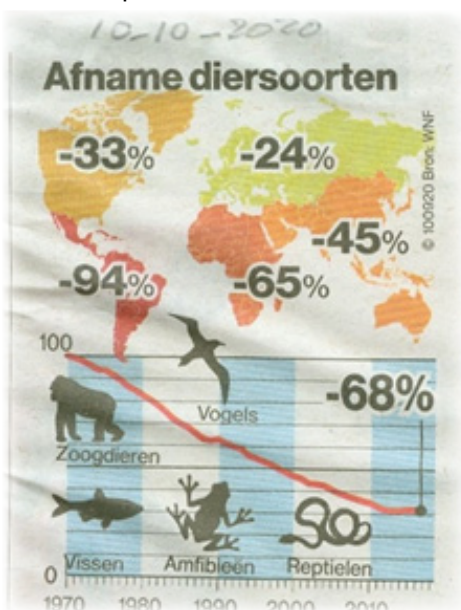
De natuur kan in sommige omstandigheden het verlies enigszins herstellen . De wilde eend is wel een overlevener in de zin dat hij zich geweldig aanpast; zoals gezegd in het begin (zie foto).

De afgelopen vierhonderd jaar zijn zestig vogelsoorten uitgestorven, waarvan de meesten door toedoen van de mens.

Op dit moment staat er een veelvoud van soorten op de rand van uitsterven, zoals naast staande grafiek laat zien van het W.N.F onderzoek.

Laten we hopen dat het sowieso niet te laat is om te veranderen naar een wereld, waar niet eerst nare ziektes moeten komen om de mens en de natuur weer dichterbij elkaar te laten komen.

Hein Kogelman



Verslag van Werkgroep Gierzwaluwen 2020



Het jaar 2020 was een jaar met bijzondere gebeurtenissen, de pandemie gooide her en der nogal wat roet in het eten, maar als werkgroep heeft dit voor ons niet bijster veel problemen opgeroepen. Ons nieuw werkgroeplid Hugo Sterkman en ondergetekende hebben samen, met in achtning van de corona-regels, ons werk goed kunnen doen.

Vanaf begin mei zijn we, toen de gierzwaluwen zo langzamerhand de bekende nestlocaties in Raalte bereikt hadden, gestart met 2 avonden per week te inventariseren, daarnaast ook af en toe overdag bij goede omstandigheden, tot half augustus, toen de gierzwaluwen reeds weer waren vertrokken naar hun verblijf in Afrika. In die relatief korte periode hebben ze, na een vermoeide reis, hun nestje weer ingericht, eieren gelegd en deze uitgebroed en de jongen grootgebracht!

Enkele resultaten van de inspanningen die Hugo en ik hebben geleverd zijn: De neststenen die bij de nieuwbouw in de Rozenstraat zijn aangebracht, zijn een succes te noemen! We telden er vele invliegers en in totaal telden we daar 45 rondom de huizen vliegende vogels, veel bewoners in de straat genieten er van!

De grootste aantallen zagen we dit jaar in Raalte-Noord, vooral rondom beide zijden van het kanaal bij de straten Kwartel en omgeving en de Groenling en omgeving, en verderop ook vooral bij de Leeuwerik en de Lijster. Wij telden daar samen zeker 100 vogels en vele invliegers. Om meer gedetailleerde gegevens daaromtrent te verzamelen ontbreekt het ons aan mankracht en tijd.

In Raalte- Zuid is onze voorlopige indruk dat er een lichte terugval valt te bespeuren, al zagen we er op 15 juli toch zeker een 50 vogels bij de bekende nestlocaties; wellicht zijn er nog veel meer.

Aan de Westdorplan en de parallel lopende Bergmolenstraat lijkt de bezetting redelijk stabiel, we zagen er 30-35 vogels rond de bekende locaties.

Aan de Esdoornstraat telden we een zestal met nestindicatie! Nieuw voor ons is sinds 2 jaar dat in de omgeving van de Kwikstaart en de Sperwer een groepje gierzwaluwen; wellicht een uitbreiding van de bekende locaties in

Raalte-Noord.

Via dorpsbewoners hoorden we dat in de Kruidenbuurt ook meerdere gierzwaluwen zijn gesignaleerd. Volgend jaar zullen we proberen een duidelijker beeld te krijgen.

Nieuw is dat in de eertijds aangebrachte nestkasten aan de Westdorplaan nu, na eerst een spreuwenbroed, een gierzwaluw heeft gebroed, mogelijk is dat al vaker het geval geweest, maar we zijn er blij mee dat het nu is geconstateerd!

We hebben met de coördinator van het renovatieproject Salland Wonen in het Westdorp een plezierig gesprek gehad; een nader gesprek over een goede afstemming en eventuele samenwerking zal volgen om zo elkaar van dienst te zijn, in het belang van een zo goed mogelijke bescherming van de gierzwaluwen in Raalte.

In het overleg met de werkgroepen van het IVN is de wens van ons geuit om te bezien of er mogelijkheden zijn om een gierzwaluwentil in Raalte te plaatsen, het zou een prachtig initiatief zijn! Onze voorzitter zal dit, als voorstel, meenemen in het overleg in de Groene Agenda van de gemeente Raalte.

Hugo Sterkman heeft in overleg met de heer Jan van Rossum, als eigenaar van de watertoren, geopperd om een avond in de toren van bovenaf te mogen bekijken of dit mogelijk nog nieuwe locaties zou kunnen opleveren. Dit was goed.

Zo konden we genieten van enige gierzwaluwen cirkelend boven Raalte, maar daar bleef het niet bij, want interessant was, dat we ook even de slechtvalk die daar jaarlijks broedt in een glijvlucht langs zagen komen. Overigens was duidelijk welke voorkeur hij heeft voor zijn prooiën!



We zagen namelijk een heleboel ringen van geplukte duiven in zijn nest omgeving, waarvan eentje met de poot er nog aan! Zie foto van Hugo. Mocht iemand die dit leest weten, waar in Raalte nog meer locaties zijn, dat horen we dan graag! Graag hopen we nog meer nieuwe vrijwilligers te mogen begroeten, zij kunnen rekenen op een goede inwerkperiode. Dank ook voor Hugo, die zich een eerste jaar meteen goed heeft ingezet!

Jan van Dam,
coördinator werkgroep gierzwaluwenbescherming

“Onze” steenuilen



Zelfs in de coronatijd is de steenuilen stand nog goed bijgehouden door Gerard en Marco. Gewapend met ladder en ander materiaal. In de nestkast lagen 4 eieren en eigenlijk hadden we dat ook wel verwacht, omdat we de uilen 's avonds goed hoorden. Erg leuk, want twee jaar op rij hadden we geen jonge uilen: de ene keer zaten er twee vrouwtjes in de nestkast en kwam er niets van de eieren terecht en het jaar erop zat er een hoornaars nest in.

Na ongeveer 4 weken kwamen Gerard en Marco weer een kijkje nemen. Drie kuikens waren uit gekomen met ieder een zeer verschillend gewicht. Het ringen moest nog even worden uitgesteld tot twee weken later. Toen zaten er echter nog maar twee jonge uilen in. Maar deze zagen er goed uit; ondanks wat gewichtsverschil. Een paar weken later zijn ze uitgevlogen.

Toen ik op zondag 28 juni een rondje wilde lopen, stuitte ik thuis eerst op een grote

bonte specht, die waarschijnlijk tegen het raam was gevlogen. De specht lag er doodstil en keek me hulpeloos aan. Ik heb de specht even laten rusten en toen ik het wou pakken, vloog hij via de struiken weer de bomen in. Die voelde zich kennelijk weer goed. Nu lekker een rondje lopen!

Maar toen ik bijna thuis was zat er een uiltje aan de kant van de weg. En weer die door dringende oogjes. Ik dacht: "Die krijg ik ook wel weer aan het vliegen", maar helaas.....

Ik heb een emmer gehaald en daar bleef het uiltje mooi in zitten. Ondertussen heb ik met Gerard Alferink gebeld en hij gaf mij de raad om het uiltje terug te zetten in de uilenkast. Dat hebben we gedaan en het uiltje kwam af en toe voor de kast zitten. De volgende dag zat het uiltje niet meer voor de kast. Dan maar even in de kast kijken en..... daar lag het uiltje..... helaas dood.

Jammer meer hadden we niet kunnen doen. Dus van de vier eieren is er nog hopelijk één uiltje dat rond vliegt. We gaan ervan uit dat het volgende jaren beter gaat, ook omdat er een mooie nieuwe uilenkast is geplaatst door Gerard en Marco. Een dikke pluim voor de beide heren, ze komen toch maar in deze coronatijd. Marco op de fiets en Gerard met de auto, geladen met ladder en ander gerei.

Ineke Koopman

Arjan Schepers Vaste Planten

kwekerij van bijzondere vaste planten



Hakkershoekweg 9 Mariënheem
info@arjanschepers.nl

tel 06-41271997
www.arjanschepers.nl

Heel de wereld voor Biodiversiteit!

En hoe staat Salland ervoor?

Onlangs hebben ruim 60 wereldleiders, voorafgaand aan een belangrijke VN-TOP beloofd, om tegen het eind van 2030 het verlies aan biodiversiteit te stoppen. Jammer dat de V.S., China en Rusland er niet aan deelnamen.

En wat kan ons land bijdragen? Nederland.... "kleine vlek" op de wereldkaart?.....

Onder het motto: "Verbeter de wereld, begin bij jezelf", is het supergoed om te horen, dat in Salland alle zeilen worden bijgezet, om niet alleen het verlies aan biodiversiteit te stoppen, maar de biodiversiteit ook te vergroten. Met geld uit fondsen en de hulp van vele vrijwilligers, zijn we aan een goede opmars begonnen. Ook in Raalte en omgeving.

Zowel met immens grote projecten (zoals in het Boetelerveld), als ook met wat minder grote projecten (zoals aan de Krieghuusweg ,waar kwetsbare planten als orchideeën, zonnedauw en zelfs de jarenlang afwezige parnassia weer bloeien), wordt met man en macht gewerkt aan natuurherstel.



In tegenstelling tot deze grote projecten, zijn naast o.a. het invoeren van een aangepast maaibeeld en het inzaaien van akkerranden, er ook veel kleinere projecten, die ontstaan zijn op initiatief van de inwoners, en waar iedereen op vrijwillige basis aan meewerkt.

Op een relatief eenvoudige manier, kan heel veel gedaan worden om de biodiversiteit te vergroten.

Zo had een groep inwoners uit Broekland, aangevoerd door Guus Schutte, hovenier, een briljant idee. Zij kregen hiervoor een prijs van € 25.000,-, van de Stichting Deltaplan Biodiversiteit, beschikbaar gesteld uit het Samen voor Biodiversiteit

Meer over dit idee en de invulling hiervan kunnen jullie lezen in het hier volgend interview, dat ik 10 oktober jl. had met Guus Schutte.

Marie-José van Beurden

Guus... gaat... grote...gaten...graven....

Niet alléén natuurlijk. En waarom.....????????

In gesprek met Guus Schutte

- Ik heb gelezen, dat jullie met de werkgroep “Heel Broekland Bloeit “ in de prijzen zijn gevallen met een idee, om de biodiversiteit in Salland te versterken.
Kun je in het kort uitleggen, wat het idee inhoudt?

Jawel, het is vrij eenvoudig. Graaf een gat van minimaal 100 m2 en pakweg 1.25 meter diep. Gooi de uitgegraven grond er naast en de basis is klaar voor een micro ecosysteem. Ook maak je een stapelwand van snoeihout voor kleine dieren/ insecten. Plant dan een aantal mens- en diervriendelijke bomen en struiken en zaai in het voorjaar een deel in met een bloemrijk mengsel, om het geheel een goede start te geven. Daarna laat je zoveel mogelijk aan de natuur over.



- Hoe is het idee ontstaan?

Vanuit de werkgroep “Heel Broekland Bloeit”, waaraan ongeveer 50 mensen deelnemen, kwam de vraag om naast het inzaaien van bloemenstroken ook iets te doen voor de langere termijn. Na wat brainstormen over groen in het algemeen – o.a. minibosjes en bermen – kwam het idee van glooiingen erbij. Deze komen in Salland ook van nature al voor; dus gebruik maken van de omgeving.

- Wat zijn de eisen om deel te kunnen nemen aan het project?

Heel veel eisen zijn er niet. Enthousiast zijn om deel te nemen aan het project is het belangrijkste. Daarnaast een paar kleine randvoorwaarden, zoals zelf meehelpen, evt. met burens of vrienden. Monitoren van het geheel en een eigen bijdrage van € 100.

- Zijn de deelnemers al bekend, of kunnen mensen zich nog aanmelden?

Er zijn inmiddels 25 aanmeldingen en we gaan voor minimaal 35 projecten. Dus er is nog ruimte om je op te geven.

- Worden alle kosten die een deelnemer maakt door jullie vergoed?

Niet zomaar; we gaan uit van een vergoeding van € 700 per project, waarvan ongeveer € 550 voor het grondwerk en € 150 voor aanplant en inzaaien. Is het totaal aan kosten hoger, dan dient de deelnemer dit zelf bij te leggen. Daarnaast vragen we aan iedere deelnemer een eigen bijdrage van € 100 Dit geld gebruiken we om extra projecten te financieren.

- Moeten alle projecten op dezelfde manier verwezenlijkt worden, of mag een grondeigenaar daar zelf in mee beslissen?

Elke plek en eigenaar is uniek. Dus iedere eigenaar mag zijn/haar idee bedenken. We hopen dat dit ook de biodiversiteit ten goede zal komen.

- Wat verwachten jullie van de deelnemers?

Enthousiasme, aanleveren plannen/plattegrond. Het treffen van voorbereidingen vóór aanvang, monitoren van het geheel bv. door foto's te maken. Vóór, tijdens en na uitvoer toegang verlenen aan andere belangstellenden, om te laten zien hoe mooi het kan worden. En uiteraard het aanplanten en inzaaien mogen de bewoners zelf uitvoeren.

- Welke hulp bieden jullie aan de deelnemers?

*We proberen advies en begeleiding te geven bij het maken van de plannen. Ook kunnen we een grondwerker regelen als dat gewenst is.
We verzorgen de levering van het plantmateriaal; de soorten in overleg.
We betalen de nota's tot € 700 per project.*

- Op welke manier houden jullie een vinger aan de pols?

Door er samen aan te werken is de betrokkenheid voldoende om er een mooi geheel van te maken.

- Wanneer kan het project van start gaan?

Inmiddels is het 1e project al uitgegraven en het volgende volgt een dezer dagen.

- Wanneer verwacht je dat het eerste project is afgerond?

Het uitgraven is dus klaar en er is een begin gemaakt met de stapelwand. In de loop van de winter zal de beplanting er in gaan en in het voorjaar dus het zaaiwerk.

Daarna mag de natuur aan het werk.

- Heb je zelf nog aanvullingen bij dit interview ?

We hopen dat met projecten als deze, mensen enthousiast en blij worden van wat er met weinig middelen gerealiseerd kan worden en beseffen dat iedere bijdrage van belang is voor de biodiversiteit.

Wat een prachtig initiatief. Laten we hopen op een spoedig verloop, zodat we, na overleg, wellicht met een aantal belangstellenden van IVN-Raalte, een bezoek kunnen brengen aan een van deze projecten.

Guus, bedankt voor dit prettige gesprek,

Marie-José

Vacature Werkgroep Steenuilen



Het Steenuiltje (*Athene noctua*) is 's Nederlands kleinste uilensoort en bovenal waarschijnlijk de aandoenlijkste.

Wie is er niet weg van dat mooie uiltje, met zijn karakteristieke gedrag en opvallende roep? De steenuilenwerkgroep zet zich in voor de bescherming van deze prachtige erf-vogel. Dit brengt wel het nodige werk met zich mee.

Daarom zou de steenuilenwerkgroep nog graag een

vrijwilliger erbij hebben, die in de omgeving van Luttenberg zijn liefde en capaciteiten wil inzetten voor deze kwetsbare, maar nuttige vogels. Daarbij kun je denken aan het ophangen, schoonmaken en repareren van nestkasten. Ladders beklimmen moet dus geen probleem zijn. De meeste activiteiten starten in maart met de controle van de buitenkasten.

Ben jij degene die het mooi vindt, om op deze manier nader kennis te maken met deze prachtige vogel ? Neem dan contact op met :

Gerard Alferink tel. 0572-38 17 67
emailadres: alferink1948@gmail.com
Contactpersoon werkgroep steenuilen.

De geur van hooi

Boekrecensie

Titel: De geur van hooi. Hoe het boerenleven in Nederland veranderde.
Auteur: Tialda Hoogeveen
Uitgever: Thomas rap
€ 19,99



Met dit boek wil ik een nieuwe rubriek in ons blad starten. De rubriek boekrecensie. Velen van ons zullen ongetwijfeld regelmatig met een zucht van ontroering en spijt de laatste bladzijde van een aangrijpend boek dichtslaan. Jammer dat het verhaal afgelopen is. Je wilt dan dat gevoel delen. Zoiets heb ik met deze rubriek voor ogen. Wel een recensie over een boek, dat in ruime zin van het woord iets met natuur te maken heeft. Dit is een van de boeken, die ik tijdens de corona lockdown gelezen heb. Het boek leest heel gemakkelijk en ontroert, omdat het een boerenleven met het bijbehorend landschap beschrijft, dat we achter ons gelaten hebben.

Een gedeelte uit het citaat op de achterflap geeft het *juist weer*:

Melken, hooien, inkuilen, grasmaaien – ogenschijnlijk is er op het boerenbedrijf door de eeuwen heen weinig veranderd. In De geur van hooi vertelt de schrijfster aan de hand van het levensverhaal van Friese veeboer Siebe Peenstra (1923–2019) over de grote ontwikkelingen in de landbouw van de twintigste eeuw. Aan de hand van één boerenleven laat ze zien, hoe zowel het ambacht als het boerenleven ingrijpend veranderden door de intrede van de melkmachine, de tractor en de intensivering van de landbouw. Niet alleen het boerenleven speelt een hoofdrol in het boek, het ingrijpend gewijzigde landschap komt ook onvermijdelijk aan bod. De herkenbare geluiden van destijds, het roepen van de grutto, tureluur en kievit, zijn nagenoeg uitgewist. De geur van hooi is een prachtig portret van een boerenleven, en daarmee van een eeuw boerengeschiedenis.

Het verhaal zou nog sterker geweest zijn als er meer persoonlijke gevoelens een rol hadden gespeeld. Nu is het soms een opeenstapeling van feiten. Maar je kunt zelf het passende gevoel erbij invullen. Pijnlijk om te constateren dat er een prachtig land verloren dreigt te gaan.

Ik leen het boek gaarne uit!

Wie schrijft voor het volgende nummer een recensie?

Jan Hendriks

Met een doodgraver op schoot in het OV

Half augustus ging ik op reis naar Frankrijk via Zwolle en Apeldoorn. Het was aan het begin van de avond dat ik in het Blauwnettreintje naar Zwolle stapte. Op een gegeven moment viel het me op, dat er een insect heen en weer vloog langs de verlichting in de trein. Het leek qua grootte op een blinde bij (een soort zweefvlieg). Ik haalde mijn insectennet onderuit mijn rugzak en al snel had ik het dier gevangen. Tot mijn verrassing was het een kever en wel een doodgraver. Zo zat ik met een gevangen doodgraver in een dichtgeslagen net op mijn schoot in de trein. Omdat ik de omgeving van het station Zwolle geen geschikte plek vond voor het diertje, nam ik hem nog mee in de bus. Toen die stopte bij Hattem heb ik hem daar bij de deur naar buiten gelaten.



De doodgraver (*Nicrophorus vespillo*) speelt een belangrijke rol bij het verwijderen van dode dieren uit de natuur.

Het mannetje en het vrouwtje hebben een verschillende taak hierbij.

Het mannetje speurt met zijn goede reukzintuig het kadaver op en verjaagt ander doodgravers. Het lokt vrouwtjes vanaf grote afstand met lokstoffen. Het dier wordt be-

graven, waarna het sterkste paar doodgravers de overige kevers verjaagt.

Hierna begint het werk voor het vrouwtje: Na de paring wordt het mannetje door het vrouwtje weggejaagd. In een zijgangetje van het hol worden de eitjes gelegd. De larven worden door moeder gelokt door middel van fijne tjirp-geluidjes (stradulatie) en ze voedt de larven met voorverteerd voedsel. Na ongeveer een week verlaten de larven het kadaver en verpoppen in de grond. De poppen komen in hetzelfde jaar al uit en er kunnen zich meerdere generaties per jaar ontwikkelen.

Inez van Duijvendijk



Velen van jullie zullen het waarschijnlijk nog niet weten, maar IVN bestaat uit een stichting (beroepskrachten) en een vereniging (vrijwilligers). Althans nog net, want op 14 december 2019 heeft de Landelijk Bestuur ingestemd met het samengaan van de stichting en vereniging tot één, goed functionerende organisatie, die robuust is en op de toekomst voorbereid.

Het doel van deze samenvoeging is samen (veel) meer mensen te bereiken, met name door nieuwe groen doeners bij ons werk te betrekken en om als IVN onze missie beter en effectiever te realiseren. Daarbij is een betere samenwerking tussen beroepskrachten en vrijwilligers essentieel. Hierbij is het belangrijk dat we vanuit een gezamenlijke visie werken met als focus “van vereniging naar beweging”. Hoe kunnen beroepskrachten en vrijwilligers samen méér impact maken en meer mensen bereiken? Hoe betrekken we de incidentele vrijwilligers? Hoe spelen we in op trends in de samenleving en hoe kunnen we als vereniging een thuis bieden aan een brede mens & natuurbeweging? Hoe zorgen we voor voldoende bestuurders en actieve vrijwilligers bij de afdelingen, waar willen we beter in worden? Een van de middelen die worden ingezet is een ledenraadpleging om informatie en mening- en op te halen.

Goed om te weten....

- IVN-Raalte is een financieel gezonde vereniging.
- De reserve is momenteel hoog genoeg, om zinnige uitgaven te kunnen bekostigen. (Per slot is de reserve daar ook voor bedoeld).
- Ook een incidentele tegenvaller kan opgevangen worden.
- Structurele tekorten dienen echter te worden tegengegaan door o.a. contributieaanpassing. Uitgangspunt daarbij is dat de reguliere kosten gedekt dienen te blijven door de reguliere inkomsten, opdat een juist beeld blijft van de financiële huishouding.
- Contributieverhoging kan ook een gevolg zijn van verhoging van de jaarlijkse afdracht aan IVN-Landelijk. Zolang IVN-Raalte echter, ná afdracht, rond kan komen van haar inkomsten, bestaat in principe geen noodzaak de contributies aan te passen.
- Indien het in de toekomst noodzakelijk wordt de contributies aan te passen naar landelijke normen, dan is te overwegen dat in fases te laten geschieden.

Jan Hendriks

Er is in de wereld van de Fungi een groep paddenstoelen, die door de doorsnee wandelaar nauwelijks opgemerkt, dan wel misschien niet eens herkend wordt als 'paddenstoel'. U hebt vast wel eens zo'n merkwaardige, helgele klodder op een afgevalen tak gezien. Meestal op eik en meestal in het winterhalfjaar. Het bestaat uit kronkelige, glanzende lobben en is meestal wat vochtig maar niet slijmig; dit in tegenstelling tot het zgn. "Heksenboter oftewel Runbloem" wat dan ook een Slijmzwam is.



Wanneer u een dergelijk klompje vastpakt, dan zult u merken dat het uit soepel, elastisch materiaal bestaat... een beetje drilpudding-achtig. U zult dat waarschijnlijk niet direct met een paddenstoel associëren, maar het is er wel degelijk een; het behoort tot de orde van de zogenaamde Trilzwammen. Het is een groep paddenstoelen die allemaal diezelfde hoedanigheid hebben, maar met uiteenlopende vormen.

De 'gele klodder' heet simpelweg Gele trilzwam en heeft nog een paar verwanten die er op lijken, maar met duidelijk andere kleuren. Zo is er ook een zwarte: de Eikentrilzwam en een bruine: de Bruine trilzwam... makkelijk te benoemen dus(?).



Eikentrilzwam



Zwarte trilzwam

De Eikentrilzwam is gitzwart, maar dat is de Zwarte trilzwam ook, de eerste is ietwat tolvormig, maar de tweede bestaat uit onbestemde klodders, die met hele stroken een tak kunnen begroeien. Helaas heeft ook de Bruine een erop lijkende soort: de Bruine suikerzwam. Hm,... dus toch weer niet zo makkelijk te benoemen...



Bruine trilzwam

De aanwezigheid van de Gele trilzwam is overigens ook soms zonder de vruchtlichamen vast te stellen; die wordt namelijk als de veroorzaker van IJshaar gezien. Waar dat fenomeen zich voordoet zit het mycelium van de trilzwam in het hout verborgen en diens 'adem' bevriest als het uit de poriën van het hout in aanraking komt met de koude lucht.

Zo heel af en toe kan de gele trilzwam ook volkomen kleurloos voorkomen en die vorm is zelf tot een aparte soort benoemd, de "Witte trilzwam", een trillend stukje kristal!

Er bestaat nog een hele serie van die kloddertjes, die echter meestal vrij onopvallend zijn, zodat je er een beetje naar moet zoeken; bijvoorbeeld de 'Stijfselzwam', waar die op lijkt hoef ik niet uit te leggen denk ik, maar toch; het heeft wel wat weg van een héél klein stukje sterrenschot. De Kerntrilzwam: een vrij kleurloos zwammetje met een tamelijk taaie witte pit in het centrum. Waar die groeit vind je ook de Dennenbloedzwam, want daar parasiteert hij op. Waar de pit voor dient is nog altijd onbekend.

Een ander piepklein trilzwammetje heeft iedereen wel eens gezien: de oranje druppeltjes van – jawel - de 'Oranje druppelzwam' die in grote getale doornat en wat rot hout bedekt. (Niet verwarren met het Meniezwammetje overigens, want die bestaat uit nou juist roze, harde pukkeltjes en is géén trilzwam).



Oranje druppelzwam

Trilzwammen zijn zeer vormrijk zoals gezegd en wat grappig is: er zitten een paar imitators tussen. Die doen alsof ze tot een heel andere orde behoren. Zo is daar bijvoorbeeld het 'Kleverige koraalzwammetje'; tamelijk misleidend, want het is helemaal geen koraalzwam, maar doet alleen maar alsof. Echte koraalzwammen zijn tamelijk bros en vooral de toppen van de takjes brokkelen bij aanraking makkelijk af, terwijl die van het Kleverig koraalzwammetje heel elastisch

mee buigen, wat hem dan ook direct onthult als een trilzwam. Kleverige koraalzwammetjes komen voor in naaldbossen en door hun gele kleur vallen zij duidelijk op in een donker sparrenbos, waar ze op dood hout groeien, vaak in meerdere aantallen, waardoor het lijkt of er overal vlammetjes uit de bosbodem komen.



Kleverig koraalzwammetje

Een andere bedrieger betreft de 'Stekeltrilzwam', ook wel populair het IJszwammetje genoemd. Het heeft dezelfde tolvormige gedaante als echte Stekelzwammen en onder het hoedje bevinden zich enkele millimeters lange stekels... nou ja, als je daarover wrijft geven die 'stekels' soepeltjes' mee, waar die van de echte stekelzwammen afbreken. Het zijn wat transparant bruine paddenstoeltjes, die ook wel helemaal wit voorkomen, vandaar de naam IJszwammetje. Ze groeien op dood hout van naaldbomen.

Stekeltrilzwam



Dan de Judas Iskariot: die heeft zich naar verluidt verhangen aan een vlierstruik, en ter herinnering daaraan groeit op vlier nog steeds het 'Judasoor'. Daaruit kun je twee dingen opmaken: het moet een verrekt klein kereltje geweest zijn, want wat kan zo'n vlierstruik nou helemaal hebben? Én..... het is nu duidelijk dat de

mensen uit die tijd helemaal niet blank hoefden te zijn, zoals vaak afgebeeld, want Judasoren zijn bruin. (Alhoewel... af en toe komen ook albinovormen voor... hè, toch weer die onzekerheid...).

Voor het overige lijken het ook sprekend flaporen die uit het hout steken, compleet

met kronkels in de oorschelp en al.

Er bestaat ook een Behaard judasoor alsook een Váls judasoor, want die laatste is helemaal geen trilzwam.

Judasoren worden, vooral in het verre oosten, graag gegeten en worden dan wok- of wolkenoortjes genoemd. En dat vinden die dingen nog prettig ook lijkt wel, want als ze gebakken worden liggen ze te fluiten in de pan! (Echt waar!).

Trilzwammen verdrogen makkelijk en wat er dan van overblijft zijn wat onooglijke kleine korstjes of pukkeltjes waar nog maar weinig kleur aanzit. Maar als je zo'n korstje dan in wat water legt, dan blijkt na enkele minuten een andere eigenschap van de trilzwam: ze zwellen weer helemaal op, krijgen min of meer hun kleur terug en zijn zelfs weer in staat vrolijk door te gaan met sporen vormen! Dat kan zelfs na langere tijd.

Bij mij in de tuin lag een balkje van oud meubelhout (eik nota bene!), waarop op zeker moment vanzelf Judasoren kwamen te groeien. Ik heb dat stukje hout aan de schutting gehangen en elke keer drogen de oortjes uit tot niemendalletjes. Maar telkens als het even flink doorgeregend heeft bloeien die flaporen weer even vrolijk op! Dat doen ze nu al jarenlang en inmiddels hebben ze het plankje bijna in de lengte doormidden gespleten.



Vreemde kostgangers, vergeleken met de gewone paddenstoelen, maar misschien juist daarom best de moeite waard om ze eens wat nader te bekijken,.. die thrillers.

Judasoren, vóór en ná de regenbui

IJshaar

Die padd'nstoel'nkjerl,
André Houter



Apps om te determineren?

Er zijn al heel wat mensen onder ons die apps gebruiken om planten te determineren. Maar hoe betrouwbaar zijn die?

Ik heb er een aantal uitgeprobeerd en kom evenals FLORON, die ook een aantal apps getest heeft, tot dezelfde conclusie:

Ze zijn heel handig, maar werken niet feilloos.

Hoe werken ze?

Je maakt met je mobiel een foto en zet deze in de app. Dat gaat heel eenvoudig. Zelfs voor mij geen probleem. En binnen een paar seconden krijg je een antwoord. Daar wordt dan ook nog bij aangegeven met hoeveel procent zekerheid de soort bepaald is. Vaak 100%, maar ook wel eens 50 %... Bovendien komen ze dan ook nog met meerdere suggesties.



Kijk dan is het toch noodzakelijk om een degelijke flora gids erbij te nemen om de juiste keuze te maken. Maar je bent toch al een eind op weg geholpen.

De apps die redelijk goed werken zijn **Obsidentify** en **PlantNet**. Beide zijn gratis te downloaden.

De eerste heeft het grote voordeel, dat niet alleen planten, maar alle organismen opgespoord kunnen worden! En dat is heel handig als je een gebied betreedt, waarin je niet goed thuis bent. Insecten bv.

Maar bij een niet al te duidelijke foto van een wesp kun je zomaar als antwoord krijgen: koolmees....

Dat probleem heb je niet bij PlantNet. Die komt altijd met een plantennaam op de proppen.

Maar er is nu ook een app voor vogelgeluiden: **TjilpOmatic**. Even gedurende 10 seconden een fluitende vogel opnemen, versturen en dan... krijg je tot je grootste verrassing te lezen: koekoek, terwijl je zelf dacht echt een koolmees gehoord te hebben. Oftewel deze app (niet gratis) werkt alleen maar als het geluid perfect opgenomen wordt, dwz zonder gefluit of geroep van andere vogels of storende achtergrondgeluiden. Of weet iemand een betere app?

Dus wachten op het voorjaar wanneer naar ik hoop de enige en echte manier om vogels te herkennen weer kan plaats vinden: onze vogelzangcursus. Die heb ik dus dit voorjaar echt gemist.

Jan Hendriks



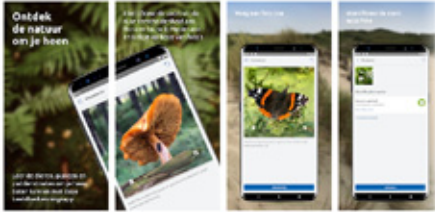
ObsIdentify

Observation International Onderwijs

PEO 3

Dit app is geschikt voor je apparaat.

Gedownload

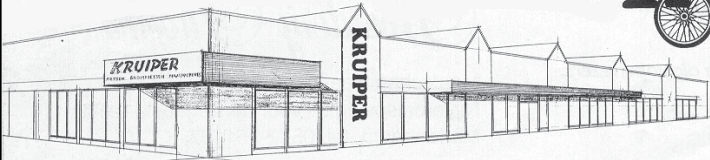


Leer de dieren, planten en paddenstoelen om je heen beter kennen met deze beeldherkenningsapp.

De app identificeert een grote verscheidenheid aan flora en fauna in Nederland en België op basis van foto's, biedt wetenschappelijke gegevens over deze soorten, en stelt je in staat om je foto gemakkelijk als natuurwaarneming op te slaan en te delen met andere natuurfotografen op waarneming.nl, waarneming.com.be en Observation.org.

MEER INFORMATIE

2500 m² fiets- bromfiets- en tuinplezier!





KRUIPER

Fietsen
Bromfietsen
Tuinmachines

Tel. 362800
Aakstraat 15
Raalte



Hét schoonmaakbedrijf uit Salland

te Wierik

www.tewierik.eu



foto: Yvonne Wichers Schreur

Bestuur en coördinatoren

Bestuur

Voorzitter:

Jan Hendriks
Drostenkamp 30
8101 BZ Raalte
Tel. 0572 - 354381
hendriks1949@kpnmail.nl

Secretaris:

Eduard Veldkamp
tentje13@gmail.com
06 - 15135706

Penningmeester:

André Houter
a.houter@kpnmail.nl
06 - 43133834

Ledenadministratie:

Grady Uyt de boogaardt
ledenadm-ivnraalte@
outlook.com
06 - 40231576

Algemeen lid:

Gerda Lennips
gerdaenraymond@gmail.com
0572 - 391821

Coördinatoren van de werkgroepen

Steenulen:

Gerard Alferink
Tel. 0572-381767
alferink1948@gmail.com

Roofvogels:

Martijn Wijnberg
Tel. 06-29113940
martijn_wijnberg@hotmail.com

Nestkasten:

Albert Hut
Tel. 0572-360400
utah61@home.nl

Weidevogels:

Sent Regeling
s.m.regeling@versatel.nl

Vogelzang:

Louis Slurink
louisslurink746@gmail.com

Wilgenknotten:

Jos Tutert
Tel. 0572-357907
jamtutert@gmail.com

Jan Kerkdijk
Tel. 06-22132991
j_kerkdijk@hotmail.com

Hoogstamfruit:

Marit Maas
Tel. 06-10134104
marit.maas@maasenergysys-
tems.nl

Watervogels:

Hein Kogelman
Tel. 0572-354750
heinkogelman@hotmail.com

Kerkuilen:

Jan Legebeke
Tel. 0572 - 357782
legebekenieuwborg@
gmail.com

Wilde planten en kruiden:

Jan Hendriks
Tel. 0572 - 354381
hendriks1949@kpnmail.nl

Gierzwaluwen:

Jan van Dam
Tel. 0572-360336
jan.vand19@gmail.com

Natuurlijke omgeving:

vacant

Consul Paddenstoelen

André Houter
a.houter@kpnmail.nl

Werkgroep Educatie:

- informatie stand
- kleeftkruid
- website
- excursies voor volwas-
senen
- gezinsexcursies
- lezingen en cursussen

Reni Sterkman,
Marie-José van Beurden en
Ine Kappert
Tel. 0572 - 357345
inekappert@daxis.nl

Oproep aan alle leden!!!

Om onze ledenadministratie
actueel te houden, verzoekt het
bestuur ieder lid om een adres-
wijziging, een nieuw emailadres
en een nieuw telefoonnummer
zo spoedig mogelijk door te ge-
ven.

Deze wijzigingen kunnen door-
gegeven worden aan:
ivnraalte@gmail.com

Programma van IVN Raalte



Normaal vinden jullie op deze pagina het programma voor de komende tijd. Maar corona gooit voorlopig nog roet in het eten. Zoals jullie in de nieuwsbrief hebben kunnen lezen, ging ook de paddenstoelen excursie op 18 oktober niet door wegens het coronavirus en de 1 ½ meter maatregel.

Ook heeft U inmiddels per mail bericht gekregen, dat de lezing van 17 november door Roeleke Steentjes, over “Roofdieren, feiten of fabels”, ook niet door kon gaan vanwege de corona maatregelen.

Deze lezing stellen we uit naar ???.....”Wanneer het weer kan!”

We hopen dat in de loop van het volgend jaar de lezingen en excursies wel door kunnen gaan! We stellen nog geen programma op. Dit doen we “wanneer het weer kan”!

We moeten het er helaas mee doen, het is niet anders. De werkgroepen kunnen, met de nodige maatregelen, meestal toch nog gedeeltelijk blijven functioneren.

En als dit ook niet meer mogelijk is: blijf genieten van wat de natuur ons in Nederland te bieden heeft. En dat is heel veel.....

Laten we hopen dat de coronabesmettingen snel dalen, zodat we onze activiteiten in de natuur kunnen hervatten en dat we de komende Kerst in familiekring kunnen vieren.

**We wensen iedereen
mooie kerstdagen en
veel natuurgenoegen,
liefde, geluk en gezondheid
in een coronavrij 2021**

